

K L V L

Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

VINKKIVIHKO
VANHEMMILLE

Vanhempien tueksi

Tämä vihkonen on tehty vastaamaan kuulovammaisen lapsen vanhempien tiedontarpeeseen. Vihkoseen on koottu keskeisiä asioita eri kuulovammatypeistä, vastauksia ensitiedon saamisen jälkeisiin vanhempia mietittyttäviin asioihin sekä tietoa harrastamisesta, päivähoidosta ja kouluun liittyvistä asioista siihen saakka, kun lapsi aloittaa koulun. Näkökulmaksi on otettu kuulevien vanhempien kuulovammaiset lapset.

Lista ei ole täydellinen vaan suuntaa-antava. On hyvä ottaa huomioon, ettei kaikissa kunnissa toimita samalla tavalla, vaan käytännöt vaihtelevat. Vihkoseen on kirjattu asioita ja

käytänteitä, joista voi kysellä omasta kunnasta. Mainitut asiat eivät kuitenkaan ole lakisääteisiä oikeuxia, joihin voi vedota.

Viittomakielisten lasten vanhempia palvelevat Opetushallituksen julkaisemat oppaat *Viittomakieliset lapset varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa* sekä *Viittomakieliset oppilaat perusopetuksessa*. Ne löytyvät esimerkiksi googlaamalla. Kuuloavain.fi-tietoportaalista puolestaan löytyy paljon tietoa kaikkien kuulovammaisten lasten vanhemmille riippumatta kuulovamman laadusta tai käytettävästä kommunikaatiotavasta.

Kuulovammojen moninaisuus

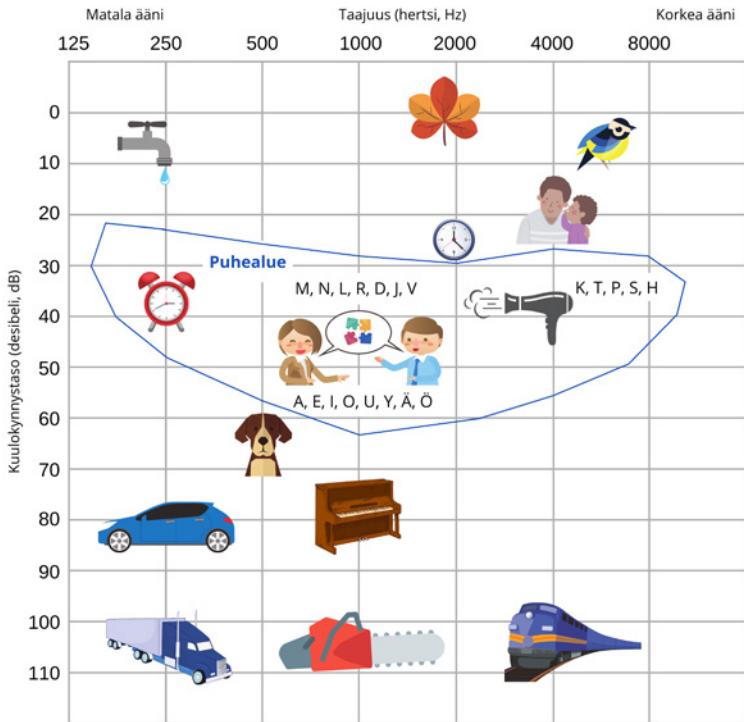
Kuulovammoja on paljon erilaisia. Lääketieteellinen termi *kuulovammainen* pitää sisällään hyvin erilaisia käsitteitä.

Kuulovammainen voi olla

- suomen tai ruotsin kieltä käyttävä puhekielinen
- toispuolisesti kuulovammainen
- suomalaista tai suomenruotsalaista viittomakieltä käyttävä
- lievästi, keskivaikeasti tai vaikeasti huonokuuloinen tai kuuro
- kuulokojetta, sisäkorvaistutetta tai luujohtokojetta käyttävä
- kuurosokea/kuulonäkövammainen
- kuulomonivammainen

Kuulon alenema voi olla mitä tahansa lievästä huonokuuloi-suudesta täydelliseen kuurouteen. Kuulovamman vaikeusaste tunnistetaan kuulontutkimuksissa ja ilmaistaan kuulokäyrällä desibeleissä. Desibelit eivät kuitenkaan kerro suoraan, miten lapsi kuulonsa kanssa pärjää. Vaikutukset ovat hyvin yksilöllisiä riippuen lapsen ominaisuuksista, kuntoutuksesta ja ympäristöstä. Lievästi tai keskivaikeasti huonokuuloinen lapsi kuulee puhetta kuulokojeiden avulla. Suurin osa kuulovammaisista lapsista kuuluu tähän ryhmään.

Vaikeasti tai erittäin vaikeasti kuulovammaiset lapset kuulevat ilman kuulokojeita vain voimakkaita ääniä ja tarvitsevat kuulokojeen tai sisäkorvaistutteen lisäksi usein visuaalista tukea puhekielen oppimiseen.

Eri äänillä on eri taajuudet eli äänenkorkeus, ja lisäksi äänet kuuluvat eri voimakkuuksilla. Kuulovammoissa kuulokäyrä vaihtelee paljon sen mukaan, kuinka hyvin henkilö kuilee ääniä miltäkin taajuudelta. Puhealue kattaa sen alueen, jota tarvitaan kommunikoidessa toisen henkilön kanssa. Jos kuulokäyrän sijoittaa oheiseen kaavioon, näkee siitä suunnilleen sen, mitä henkilö kuilee. Hän kuilee ne äänet, jotka jäevät käyrän yläpuolelle, mutta ei alapuolelle jäeviä ääniä. Normaali kuuloalue on 0–20 dB.

GoZee-sovellus herättää esitteen eloona

GoZee: näin pääset alkuun 30 sekunnissa

1. Syötä App Storen tai Google Playn hakukenttään hakusana "GoZee" ja lataa sovellus tabletteiisi tai älypuhelimeesi.
2. Avaa sovellus ja käytä sitä sivuilla, joilla on GoZee-kuvake.

 PERÄPOHJOLAN
OPISTO

Tutustu palveluihimme
www.ppopisto.fi

**MONIPUOLISTA KOULUTUSTARJONTAA sekä
MAJOITUS- JA RUOKAILUPALVELUJA**

Tervetuloa
opiskelemaan
Tornionjoen rannalle!

PERÄPOHJOLAN OPISTO
Kivirannantie 13–15, TORNIO
puh. vaihde 040 744 5260
pptoimisto@ppopisto.fi

Tärkeitä vinkkejä diagnoosin saamisen jälkeen

Joka tuhannennella vastasyntyneellä lapsella on kuntoutusta vaativia kuulovammaa. Diagnoosin saaminen saattaa olla vanhemmille järkytys. On kuitenkin hyvä muistaa, että lapsi on erityispiirteestään huolimatta aina ensisijaisesti lapsi. Kun kuulovamma on todettu, terveydenhuollon moniammatillinen työryhmä tutkii lapsen ja tekee hoito- ja kuntoutussuunnitelman. Työryhmään kuuluu useimmiten lääkäri, kuulontutkija eli audionomi, puheterapeutti, psykologi, kuntoutusohjaaja ja sosiaalityöntekijä. Sairaalan kuntoutusohjaaja on perheen apuna ja yhteyshenkilönä esimerkiksi päiväkotiin ja kouluun liittyvissäasioissa. Sosiaalityöntekijä puolestaan kartoittaa perheen tuen tarpeita.

Kuntoutus toteutetaan yhteistyössä lapsen perheen kanssa ottamalla huomioon lapsen yksilölliset tarpeet. Aluksi lapselle sovitetaan kuulokojeet, jotka saadaan hoitavan sairaalan kautta. Mikäli niistä ei ole apua, arvioidaan sisäkorvaistut-

teiden tarve ja samalla mietitään perheen kanssa lapsen kielivalintakysymyksiä. Kuulon apuvälinettä käyttävä lapsi on koko ikänsä välineen varassa, eli lapsesta ei tule kuulon apuvälineen avullaakaan normaalikuuloista. Tämän vuoksi kuulon apuvälineiden säännöllinen käyttö on erittäin tärkeää.

Lapsen kuulon kehitystä seurataan tutkimuskäynneillä sairaalassa. Alkuvaiheessa seuranta on tiivistä ja tapahtuu noin puolen vuoden välein. Kouluikäisillä lapsilla seurantakäyti on tavallisesti vuosittain. Terveydenhuollossa seurataan lapsen kuuloa, apuvälineiden käyttöä sekä puheen, kielen ja kommunikaatiotaitojen kehitystä. Kuulon apuvälinettä käyttävä lapsi tarvitsee yleensä puheen- ja kielenkehityksen ongelmien vuoksi puheterapia. Jos lapsella on kuulovamman lisäksi muitakin sairauksia tai vammoja, myös toiminta- tai fysioterapia voi olla tarpeen.

Lapsi saattaa tarvita myös muita kuin kuulon apuvälineitä. Niitä voivat olla esimerkiksi herätyskello, lisämikrofoni (esim. FM-laitte tai bluetooth) ja tv-kuuntelun apuvälineet. Nämä myönnestää hoitavan sairaalan kautta. Kunnan sosiaalitoimi tai vammaispalvelut voi tukea asunnon muutostöitä tai asuntoon kuuluvien kuulon apuvälineiden hankkimista. Niitä ovat esimerkiksi hälytinjärjestelmä ja induktiosilmukka. Alle 16-vuotiaan on mahdollista saada vammaistukea. Kuntoutusohjaajalta tai sosiaalityöntekijältä saa lisätietoa em. asioista.

Myös kuuloalan järjestöt tukevat perheitä tuottamalla tietoa ja järjestämällä vertaistukea. Vertaistuki on vapaaehtoista ja vastavuoroista kokemusten vaihtoa samassa elämäntilanteessa olevien ihmisten kesken. Vertaisuudesta ja vertaistuesta saa parhaimmillaan arvokkaita omia arkeaa helpottavia vinkkejä. Vertaistuki on tärkeää erityisesti uuteen elämäntilanteeseen sopeutuessa ja äärettömän tarpeellista kuulovammaiselle lapselle. Vertaisten tapaaminen tukee lapsen identiteetin ja itsetunnon kehitystä, kun hän näkee, ettei ole maailmassa ainoa laatuaan ja että muutkin pärjäävät kuulon asteesta ja kielestää riippumatta.

 Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liiton ja sen paikallisyhdistysten järjestämästä vertais-toiminnasta saa osoitteesta www.klvl.fi.

**Facebookista löytyy
kuulovammaisten lasten
vanhemmille tarkoitettu suljettu
keskusteluryhmä, jossa jaetaan
vertaistukea ja tietoa.**

[www.facebook.com/
groups/34599646607](https://www.facebook.com/groups/34599646607)

Äloita **YLIOPISTO- ja AMK-OPINTÖSI Alkio-opistossa!**

- Kasvatus ja psykologia
- Historia ja kielet
- Hyvinvointi ja luonnontieteet
- Talous ja yhteiskunta

 alkio
opisto

Laadukasta opetusta
Jyväskylän Korpilahdella

P. 050 409 3004 • toimisto@alkio.fi

www.alkio.fi

Olemme mukana Toinen reitti
yliopistoon -hankkeessa.

MAJOITUKSET, KOKOUKSET, SEMINAARIT JA JUHLAT Päijänteen rantamaisemissa

*"Huvää
palvelua"
"Järjestelyt
sujuivat mainiosti
ja Ravintola
Santerin ruoka
oli maistuva."*

 Tähtelä

Tähtiniementie 26
Korpijärvi
P. 050 432 9190
info@tahtela.fi

www.tahtela.fi

Päivähoidon aloittaminen

Vanhemmillä on tärkeä rooli viestin välittäjänä kodin, päivähoidon, koulun, terapeuttiin ja terveydenhuollon ammattilaisten välillä.

Alle kouluikäisten lasten vanhemmat voivat valita lapsensa hoidon itselleen sopivammalla tavalla. Lapsen tukitoimien tarve, kielelliset taidot ja esimerkiksi perheen asuinpaikka ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat siihen, mikä päivähoidotmuoto lapselle sopii parhaiten. Valintaa tehtäessä kannattaa keskustella lasta kuntouttavan tahan kanssa. Monipuolininen toiminta, muiden lasten seura ja kielelliset mallit tukevat omalta osaltaan kuulovammaisen lapsen kehitystä.

Varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevalle lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu, jossa lapsen

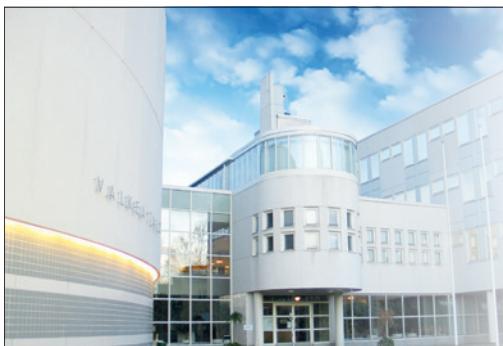
kasvua tuetaan henkilökohtaiset tarpeet huomioiden. Jos lapsi tarvitsee tukea kasvuun, kehitykseen tai oppimiseen, vasu toimii niiden välineenä. Periaatteena on, että lapsen tuen tarvetta arvioidaan alusta asti yhdessä lapsen vanhempien ja päivähoidon kasvatushenkilöstön sekä kuntouttavan tahan kanssa. Tuen tarpeen arvioimisen lähtökohtana ovat lapsen yksilöllinen kehitys ja hänen mahdollisuutensa osallistua toimintaan yhdessä muiden lasten kanssa. Päivähoidon erityinen tuki toteutetaan ensisijaisesti lapsen omassa päiväkoti- tai perhepäivähoidoryhmässä. Lapsiryhmän kokoa arvioitaessa otetaan huomioon tukea tarvitsevan lapsen etu, tuen tarve sekä se, että varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa.

Kuntoutusohjaaja arvioi päiväkodin ja jatkossa myös koulun kuunteluolosuhteet. Hän laati tarvittavat suositukset tilojen akustoimiseksi ja on tarvittaessa yhteydessä kunnan viranomaisiin. Hyvästä kuunteluumpäristöstä hyötyvät kaikki, eivät vain kuulovammaiset lapset.

Lapsi harrastaa

Harrastusten kautta saadaan ystäviä ja sosiaalisia kontakteja, opitaan uusia taitoja, koetaan onnistumisia ja kenties pettymyksiäkin. Lapsen sosiaalisten taitojen ja identiteetin vahvistumisen kannalta on tärkeää päästää toteuttamaan itseä mieluisan harrastuksen parissa. Kuulovammaisen lapsen arki on samanlaista kuin kenen tahansa muunkin. Vanhempien on kuitenkin hyvä pysyä selvillä siitä, kuinka kavereitten kanssa ja harrastuksissa sujuu. Harrastusohjaajien on hyvä tietää kuulovammasta ja saada siihen vanhemmiltä hyviä vinkkejä.

Apuvälineet ja tukipalvelut ovat käytettävissä yhtä lailla vapaa-aikana ja harrastuksissa. Harrastusohjaaja voi esimerkiksi käyttää FM-laitetta, tai harrastukseen voidaan tilata kirjoitus- tai viittomakielen tulkki. Vanhempien kannattaa reilusti kertoa harrastusryhmän ohjaajalle, että lapsi on kuulovammainen, ja antaa vinkkejä, miten sen voi ottaa huomioon käytännössä. Näitä vinkkejä ovat esimerkiksi katsekontakti, selkeä puhe suoraan lapseen päin, puheen selkeys ja tauotus, ohjeiden antaminen ennen tekemistä, ohjeiden toistaminen ja muiden lapsen kysymysten toistaminen ennen vastauksen antamista.

Valkea talo on viihtyisä ja monipuolin
tila kokouksille ja seminaareille.

VALKEA TALO

www.valkeatalo.fi

Koulutie

Kuulovammaisen lapsen opetus tapahtuu lähtökohtaisesti oppilaan lähikoulussa, ja siitä vastaa kotikunta. Jos oppilas tarvitsee oppimisensa ja koulunkäytinsä avuksi tukikeinoja, ne pyritään järjestämään lähikouluun ja siihen opetusryhmään, jossa lapsi opiskelee.

Perusopetuslain mukaan vammaisella ja muulla erityistä tukea tarvitsevalla oppilaalla on oikeus saada maksutta opetuksen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustaja-palvelut, muut opetuspalvelut sekä erityiset apuvälineet.

Perusopetuksen opetussuunnitelmassa oppilaan saamaa tukea kutsutaan kolmiportaiseksi tueksi. Se jakautuu yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen.

Yleinen tuki on oppiaineiden eriyttämistä, tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta. Se voi olla myös oppilaan ohjausta, oppilashuollon tukea ja apuvälineiden käyttöä.

Tehostetun tuen saaja tarvitsee oppimisessaan säännölistä tukea tai useita tukimuotoja. Ennen tehostetun tuen aloittamista oppilaan tuen tarve arvioidaan pedagogisessa arviossa ja tuki kirjataan oppimissuunnitelmaan.

Myös ennen erityiseen tukeen siirtymistä tehdään pedagoginen selvitys tuen tarpeesta. **Erityisen tuen** pääätöksessä määritetään mm. pääsääntöisestä opetusryhmästä, mahdollisista tulkki- ja avustuspalveluista ja yksilöllistettäväistä oppiaineista. Erityisen tuen päätökseen sisältyy tarvitaessa myös päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta.

Tuki kirjataan HOJKSiin, eli henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelmaan. Kolmiportaisessa mallissa tuki on aina joustavaa. Tuen muotoa ja määrä harkitaan uudelleen, jos tuen tarve muuttuu.

Pidennettyä oppivelvollisuutta eli 11-vuotista koulupolku suosittelaan lapselle, joka ei todennäköisesti saavuta yhdeksässä vuodessa peruskoulun tavoitteita. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään ennen oppivelvollisuuden alkamista, ja päätös perustuu aina yksilölliseen harkintaan. Samalla tehdään päätös myös erityisestä tuesta. Jos päätös on jäänyt tekemättä tai oppilaan tilanne muuttuu esit- tai perusopetuksen aikana, päätös voidaan tehdä myöhemminkin. Silloin oppivelvollisuus ei enää pitene, mutta päätös takaa lapselle normaalialla pienemmät opetusryhmät. Jos oppilas opiskelee yleisopetuksen ryhmässä, jossa on yksi opettaja, oppilaita saa olla korkeintaan 20.

Vaikeasti kuulovammaiset lapset voivat saada pidennetyn oppivelvollisuuden. Tämä ei kuitenkaan ole automaatio. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalle erityistä tukea saavalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS.

Jos oppimisen ja koulunkäynnin tukea ei ole mahdollista järjestää kotiliokkaan, opetus voidaan toteuttaa joko erityislukossa tai erityiskoulussa, esimerkiksi Valteri-koulussa
www.valteri.fi

Työ. Elämä. Spesia.

Ammattiopisto
SPESIA

JOKAINEN SAA LOISTAA

Ammatillista ja valmentavaa koulutusta nuorille ja aikuisille, jotka tarvitsevat yksilöllistä tukea opintoihinsa.

www.spesia.fi

@AoSpesia

@AoSpesia

@aospesia

Koodilla **KUULO** saat 10 % alennuksen tilauksista esitteen voimassaoloajan.

ALLOMAARI
Leikkiä ikä kaikki
www.allomaari.net

S. ja A. Bovalliuksen säätiö sr kuulovammaisten ja kommunikaatioesteisten tukena.

BOVALLIUS

Vinkkilista lapsen kouluttielle

Lapsen koko koulupolun ajan on hyvä tehdä tiivistä yhteistyötä perheen, kasvatuksesta ja opetuksesta vastaavan tahan sekä lasta kuntouttavien tahojen kesken erityisesti eri niveltavissa, kuten siirryttäessä varhaiskasvatuksesta kouluun.

4-VUOTIAANA

1. Otetaan kuulokeskuksessa tai korva-, nenä ja kurkkutautien poliklinikalla kouluasiat puheeksi
2. Kartoitetaan, ovatko lapsen kienellinen kehitys ja muut taidot ikätaisoisia?
 - Ei – keskustele pidennetyn oppivelvollisuuden tarpeesta lastasi hoitavan tahan kanssa
 - Kyllä – Lapsesi ei luultavasti tarvitse pidennettyä oppivelvollisuutta
3. Laitetaan kuntoutussuunnitelmaan merkintää koulusuunnitelmista
4. Mietitään, mihin kouluun lapsen halutaan menevän, ja otetaan yhteyttä ko. kouluun

5-VUOTIAANA

1. Päiväkodissa otetaan viimeistään käyttöön tarpeen mukaiset apuvälineet
 - FM-laite
 - induktiosilmukka
 - koulunkäyntiavustaja tai kommunikaatio-ohjaaja
 - kaiutinjärjestelmä ja/tai mahdollisesti kiertävä/ heiteltävä mikrofoni
 - viittomakielen tulkki
2. Otetaan yhteyttä kouluun ja muistutetaan, että tulossa on kuulovammainen oppilas
3. Kerrotaan mahdollisista tukitarpeista, jotta koulu ehtii budjetoida ne

6-7-VUOTIAANA

1. Listataan koulua varten tarvittavat muutokset
 - akustointi
 - liitutaulu älytauluksi
 - induktiosilmukka
 - kaiutinjärjestelmä ja/tai mahdollisesti kiertävä/heiteltävä mikrofoni
2. Pohditaan luokan fyysinen sijoitus koulussa (kts. kohta muut ympäristöön liittyvät asiat)
3. Kartoitetaan mahdolliset muut resurssit (oman kunnan taloudellinen tilanne vaikuttaa)
 - jakotunnit – luokka jaetaan joillakin tunneilla kahteen ryhmään
 - ryhmäävastaja
 - avustaja
 - erityisopettaja
 - samanaikaisopetus eli kaksi opettajaa luokassa
 - viittomakielen tulkkaus (perusopetus maksaa)
4. Pidetään kouluunsiirtymispalaveri
5. Sovitaan koulun kanssa tarvittavista tukitoimista

6-7-VUOTIAANA

1. Koulun alkaessa sovitaan yhteistyöstä kodin ja koulun välillä
 - apuvälineet ja niiden käytön tuki (yleensä kuntoutusohjaajalta)
 - kuulovammasta kertominen muille oppilaille, kysymyksiin vastaaminen (vanhemmat tai kuntoutusohjaaja)
 - tiedottaminen toisille vanhemmille
 - reissuvihko tai Wilma-merkinnät, tiedonkulku harjoiteltavistaasioista
 - yhteiset sopimukset kuulolaitteiden ja muiden kuulon apuvälineiden huollosta, esim. FM-laite; kuka huolehtii näistä koulussa?
 - lapsen jaksamisen seuraaminen

Edellä olevien asioiden lisäksi kiinnitetään huomio **kuunteluympäristöön** liittyviin asioihin. Niistä tärkein on akustointi, jota voi parantaa akustiikkalevyillä ja tekstiileillä, kuten verhoilla, matoilla tai tyynyillä, laittamalla huopapehmusteet pulpetteihin ja tuoleihin, käyttämällä tilanjakajia ja hankimalla viherkasveja. Kuunteluympäristöön voi vaikuttaa myös huolehtimalla luokan työrauhasta ja sopivasta ryhmäkoosta sekä käytämällä säännöllisesti apuvälaineitä. Myös taustamelun vähentäminen on tärkeää: kuunnellaan ikään kuin kuulovammaisen korvin, muistetaan ilmastoinnin tai tuuletintien aiheuttama ääni ja koulun käytäviltä kantautuva melu sekä pidetään ovet ja ikkunat suljettuina. Muistetaan myös visuaalisen hälyn vaikutus.

Muita huomioon otettavia asioita on **luokan sijainti**. Se ei saa olla lähellä ruokalaa tai ulko-ovia eikä liikuntasalin tai teknisen työn luokan lähellä. **Valaistuksen** osalta hyvä yleisvalaistus auttaa, samoin ns. tauluvalo. Opettajan on hyvä asettua niin, että kasvot ovat hyvässä valaistuksessa. Luokan seinä- ja muiden pintojen olisi hyvä olla heijastamattomia.

Kuulovammaisen **oppilaan paikka** on hyvä sijoittaa lähelle opettajaa ja niin, että oppilaalla on hyvä kuulo- ja näkötäisyyys opettajaan. Paremman korvan on hyvä olla luokkaan pään ja ikkunasta tulevan valon suuntautua oppilaan selän takaa.

Lapsi saattaa myös hyötyä pyörivästä tuolista. On myös hyvä huolehtia ryhmän jäseneksi tulemisesta ja kaverisuhteiden solmimisesta sekä väärinkäsitysten ehkäisystä ja oikaisusta.

Yläkouluun siirtymiseen liittyvissä asioissa kannattaa pitää tiivistä yhteyttä kuntoutusohjaajan kanssa. Tämä on erityisen tärkeää sen vuoksi, että yläkoulussa jokaisella oppiaineella on oma opettajansa eikä yhdelläkään opettajalla ole lapsesta samanlaista kokonaiskuvaa kuin alakoulun luokanopettajalla. Tämän vuoksi vanhempien aktiivisuus ja tiivis yhteydenpito luokanvalvojan ovat aiempaa tärkeämpiä.

**Kuurojen kansanopisto,
kaiken kansan opisto!**

Olet sitten
kuuleva *huonokuuloinen*
kuuro
maahanmuuttaja
tai mitä vain!

Tule opiskelemaan!

Tarjolla on suomalaista viittomakieltä, suomen kieltä, tukiviittomia, henkistä hyvinvointia, sienikurssia, villiyrttikurssia tai mitä vain keksit ehdottaa!

Ota yhteyttä: kansanopisto@kuurojenkansanopisto.fi

Tutki: www.kuurojenkansanopisto.fi

**Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry**
Ilkkantie 4, 00400 Helsinki
Puh: 040 7554 551
toimisto@klvl.fi

 www.klvl.fi

 www.facebook.com/KLVLry

 www.instagram.com/klvlry

Esitteessä käytetyt lähteet:

- Aarnisalo A., Hyvärinen A., Häkli S., Mykkänen S., Salonen J., Peltonen R., Rouvinen J. ja Suomela-Markkanen T. Kuulon apuvälinettä käyttävän lapsen ja nuoren hyvä kuntoutuskäytäntö. Kuntoutussäätiö. Helsinki 2017.
- Kuuloliitto ry. Päivähoidossa on kuulovammainen lapsi. PrintComm 2011.
- www.klvl.fi
- www.kuuloavain.fi
- www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/elamaa-koulukaisen-kanssa/elamaa-ylakoululaisen-kanssa/ylakoulu-alkaa/
- www.oph.fi/sites/default/files/documents/viittomakieliset_oppilaat_perusopetuksessa.pdf
- www.oph.fi/sites/default/files/documents/viittomakieliset_lapset_varhaiskasvatuksessa_ja_esiopetuksessa.pdf
- www.palvelupolkumalli.fi/arkisujuvaksi/vapaa-aika/31-harrastukset

VALTERI

Valteri on Opetushallituksen alaisuudessa toimiva valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus, joka tukee lähi kouluperiaatteiden toteutumista. Tarjoamme monipuolisia palveluja yleisen, tehostetun ja erityisen tuen tarpeisiin varhaiskasvatuksesta toisen asteen siirtymävaiheeseen.

Otathan yhteyttä Valteriin, kun pohdit kuulovammaisen lapsen tai nuoren oppimiseen liittyviäasioita.

valteri.fi

Lääkinnällistä kuntoutusta
kuulo- ja kuulonäkövammaisille lapsille,
nuorille ja aikuisille sekä omaisille.

- Kelan lääkinnällinen kuntoutus.
- Tinnituspalvelut tinnituskesto ja ääniyliherkkyyteen hoitoon.
- Kuuloalan koulutusta tilauksesta.
- Moniammatillinen työryhmämme kehittää aistivamma-alan palveluita jatkuvasti lisää.

Lue lisää www.auris.fi

Kristiina Laakso

Kuntoutusjohtaja, psykologi
kristiina.laakso@auris.fi
p. 050 511 8046

Marianne Montonen

Hallintopäällikkö (ft, TtM)
marianne.montonen@auris.fi
p. 044 752 5568

Jokainen kuultu sana on tärkeää!

Phonak ja Advanced Bionics

Sonova Finland Oy
Tullikatu 6, 33100 Tampere | 010 281 4477 | info@phonak.fi

Advanced Bionics Finland Oy
Tullikatu 6, 33100 Tampere | 010 281 4477 | info.finland@advancedbionics.com

A Sonova brand

PHONAK
life is on

Advanced Bionics

